

European IPR Helpdesk

Broszura Informacyjna

Zarządzanie własnością intelektualną w ramach działań programu Maria Skłodowska-Curie podejmowanych w zakresie programu ramowego H2020

Kwiecień 2015¹

1.	Działania programu Maria Skłodowska-Curie – jak to działa?	2
1.1.	Szanse dla naukowców i MŚP	2
1.2.	Jak złożyć wniosek?	3
1.3.	Podmioty zaangażowane	4
2.	Własność intelektualna: podstawowa kwestia na wszystkich etapach projektu	5
3.	Propozycja	5
3.1.	Ocena obecnego stanu wiedzy	6
3.2.	Nazwa i akronim projektu	7
3.3.	Strategia upowszechniania i wykorzystania wyników projektu	7
4.	Etap przygotowania umowy o udzielenie dotacji	7
4.1.	Umowa o udzielenie dotacji	7
4.2.	Umowa konsorcjum	10
4.3.	Umowa Partnerska	12
4.4.	Umowa w zakresie badań naukowych	13
5.	Etap wdrażania	14
	Przydatne dokumenty	16

¹ Niniejsza broszura informacyjna została opublikowana po raz pierwszy w kwietniu 2015r. i następnie uaktualniona w grudniu 2015r.

Wstęp

Zarządzanie własnością intelektualną (IP) to bardzo ważna część każdego udanego projektu w ramach programu ramowego H2020. Działania programu Maria Skłodowska-Curie (MSC) nie stanowią wyjątku, a uczestnicy powinni poświęcić czas na poznanie zasad dotyczących własności intelektualnej i opracowanie skutecznego, dostosowanego do potrzeb planu ochrony wyników badań i korzystania z praw własności intelektualnej (IP) powstałych w ramach realizowanych przez nich projektów.

Celem sporządzenia niniejszej broszury informacyjnej jest przedstawienie głównych kwestii związanych z własnością intelektualną, jakie uczestnicy działań programu Maria Skłodowska-Curie powinni wziąć pod uwagę na różnych etapach realizacji swoich projektów². W niniejszym dokumencie objaśniono konkretne zasady przyjęte w ramach umowy o udzielenie dotacji, a także treść innych umów powszechnie stosowanych w ramach działań programu Maria Skłodowska-Curie. Niemniej potencjalni uczestnicy tych projektów powinni mieć świadomość, że działania programu Maria Skłodowska-Curie, poza kilkoma wyjątkami, są zgodne z głównymi zasadami dotyczącymi własności intelektualnej stosowanymi w ramach H2020. Dlatego też zachęcamy do przeczytania naszych broszur informacyjnych dotyczących zarządzania własnością intelektualną w ramach projektów H2020³, przed przystąpieniem do dalszej lektury niniejszej broszury informacyjnej.

1. Działania programu Maria Skłodowska-Curie – jak to działa?

1.1. Szanse dla naukowców i MŚP

H2020 jest głównym unijnym instrumentem finansowania opracowanym na potrzeby wsparcia projektów badawczo-rozwojowych stworzonym w celu wdrożenia Unii innowacji, będącej inicjatywą przewodnią strategii "Europa 2020", której celem jest zapewnienie konkurencyjności Europy na świecie. Instrument ten jest podzielony na trzy programy szczegółowe: „Doskonała baza naukowa”, „Wiodąca pozycja w przemyśle” oraz „Wyzwania społeczne”.

Filar „Doskonała baza naukowa” ma na celu m. in. wspieranie wiodących naukowców i badaczy na świecie, zapewnianie możliwości kształcenia zawodowego

² Treść niniejszej broszury informacyjnej odnosi się wyłącznie do działań Marii Skłodowskiej-Curie finansowanych w ramach programu H2020. Informacje na temat zagadnień dotyczących własności intelektualnej, jakie należy uwzględnić w działaniach Marii Curie finansowanych w ramach poprzednio realizowanego programu ramowego na rzecz innowacji FP7 można znaleźć w odrębnej broszurze informacyjnej „Zarządzanie własnością intelektualną w ramach działań Marii Curie w zakresie programu FP7” dostępnej w [bibliotece](#) internetowej European IPR Helpdesk.

³ Trzy broszury informacyjne poświęcone zarządzaniu własnością intelektualną w projektach H2020: „Jak zarządzać własnością intelektualną w H2020 na etapie składania wniosku”, „Jak zarządzać własnością intelektualną w H2020 na etapie negocjacji” i „Jak zarządzać własnością intelektualną w H2020 podczas realizacji projektu i po jego zakończeniu” dostępne są w języku angielskim w [bibliotece](#) internetowej European IPR Helpdesk.

i kariery. W ramach tego programu tak zwane działania programu Maria Skłodowska-Curie to działania w celu umożliwienia naukowcom wyjazdu za granicę i współpracy z przedsiębiorstwami prywatnymi, oraz możliwość zdobycia kompetencji do pomyślnej kariery zawodowej, zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym. Grupa działań, którymi zarządza Agencja Wykonawcza ds. Badań Naukowych (REA) Komisji Europejskiej, składa się z:

- **Sieci szkolenia innowacyjnego (ITN)** - działanie zapewniające trening dla naukowców na wczesnym etapie kariery, zwykle oferowany przez sieć uniwersytetów, firm i instytutów badawczych;
- **Stypendia (IEF)** - indywidualny grant umożliwiający doświadczonym naukowcom podejmującym mobilność między krajami (w Europie lub poza Europą), nieobowiązkowo do sektora pozaakademickiego, prowadzenie swoich badań;
- **Wymiana personelu zajmującego się badaniami naukowymi i innowacjami (RISE)**: krótkoterminowy program wymiany personelu wspierający współpracę między uniwersytetami, instytucjami badawczymi lub organizacjami nieakademickimi z siedzibą w Europie lub w krajach trzecich w celu rozwoju kariery łączącej doskonałość naukową z otwarciem na działanie w innych krajach i sektorach.
- **Współfinansowanie regionalnych, krajowych i międzynarodowych programów grantowych (COFUND)** - mechanizm współfinansowania zapewniający dodatkowe wsparcie finansowe dla krajowych i regionalnych oraz międzynarodowych programów mobilności badawczej;
- **Noc Naukowców (NIGHT)** - Celem działań podejmowanych w ramach tej inicjatywy jest przybliżenie zawodu naukowca, zwiększenie świadomości społecznej w zakresie działań badawczych i innowacji oraz zachęcenie młodych ludzi do podejmowania kariery naukowej;

Programy ITN i RISE wspierają współpracę zwłaszcza z sektorem prywatnym. Jest to szansa dla wielu **MŚP** na włączenie najlepszych naukowców ze społeczności naukowej do swoich projektów badawczych i uzyskanie dostępu do zasobów organizacji akademickich.

1.2. Jak złożyć wniosek?

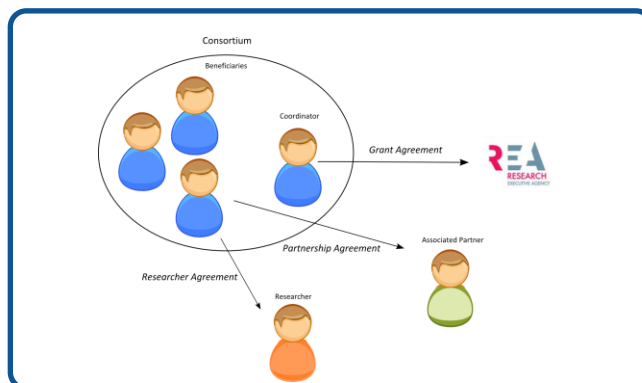
W przypadku działań programu Maria Skłodowska-Curie, podobnie jak w przypadku innych programów H2020, decyzję o finansowaniu projektów podejmuje się poprzez opublikowanie zaproszeń do składania wniosków w portalu dla uczestników EC Research & Innovation⁴. Niezależni eksperci przeprowadzają ocenę wszystkich zgłoszonych propozycji spełniających wyznaczone kryteria.

⁴ Portal dla uczestników znajduje się na stronie internetowej:
<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/home.html>

Koordinatorów wniosków, które pomyślnie przeszły etap oceny, prosi się następnie o podpisanie umowy o udzielenie dotacji z REA.

1.3. Podmioty zaangażowane

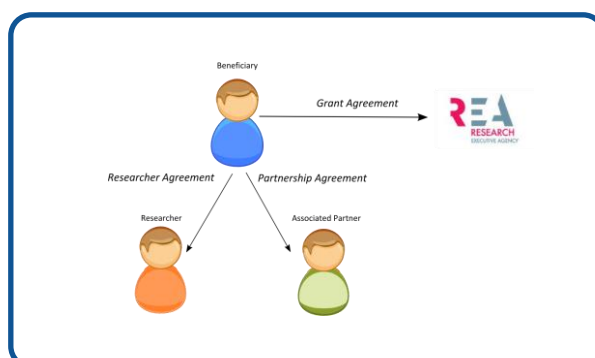
W projektach programu Maria Skłodowska-Curie uczestniczą różne podmioty pełniące różne role i posiadające różne prawa i obowiązki. Aby poznać zasady w zakresie własności intelektualnej obowiązujące w projektach programu Maria Skłodowska-Curie i dowiedzieć się, kogo one dotyczą, warto wiedzieć, o jakie podmioty chodzi.

Beneficjent to osoba prawna, inna niż REA, która zawiera umowę o udzielenie dotacji. Tą osobą prawną mogą być między innymi uniwersytety, publiczne i prywatne ośrodki badawcze, MŚP i duże przedsiębiorstwa. Wszyscy beneficjenci projektu razem tworzą konsorcjum.

Nie wszystkie programy w ramach działań MSC obejmują kilku beneficjentów. IF i COFUND są projektami dla to projekty dla jednego beneficjenta, a zatem umowę o udzielenie dotacji z REA zawiera tylko jedna organizacja. Projekty, w których umowę o udzielenie dotacji podpisuje więcej niż jedna organizacja, określa się jako projekty dla wielu beneficjentów.

W komunikacji z REA Beneficjentów reprezentuje koordynator. W przypadku IF badacz w ramach składania wniosku może działać jako koordynator. W rzeczywistości, w ramach tych projektów to naukowcy wspólnie z organizacją, a nie sama organizacja (tj. Beneficjent), składają wniosek o grant. Jednakże, po upływie terminu składania wniosków, to beneficjent stanie się jedynym podmiotem do kontaktu.

W projektach programu Maria Skłodowska-Curie często uczestniczą również organizacje inne niż beneficjenci. Podmioty te określa się zwykle mianem *organizacji partnerskich*. Te organizacje ogólnie odpowiadają za zapewnienie mobilności stypendystom programu Maria Skłodowska-Curie podczas realizacji projektu.

Naukowcy albo stypendyści programu Maria Skłodowska-Curie mają kluczowe znaczenie dla działań Marie Curie. W ramach tych projektów zasadniczo prosi się Beneficjentów o podpisanie umów ze Stypendystami (tj. umowa w zakresie badań naukowych), ustalając prawa i obowiązki obu stron na warunkach określonych w umowie o udzielenie dotacji.

2. Własność intelektualna: podstawowa kwestia na wszystkich etapach projektu

W projekcie programu Maria Skłodowska-Curie własność intelektualna to podstawowa kwestia na wszystkich etapach. W związku z tym poznanie różnych zagadnień związanych z własnością intelektualną, jakie będą wymagały rozpatrzenia na różnych etapach, ma zasadnicze znaczenie dla łatwiejszego i skuteczniejszego zarządzania takim projektem.

3. Propozycja

Przed rozpoczęciem sporządzania wniosku, wnioskodawcy powinni poświęcić czas na **lekturę wszystkich dokumentów** dotyczących zaproszenia do składania wniosków, a także na poznanie konkretnych zasad dotyczących własności intelektualnej związanych z działaniami programu Maria Skłodowska-Curie. Szczególnie ważne jest zapoznanie się z następującymi dokumentami w dziedzinie własności intelektualnej (IP):

- Zasady uczestnictwa⁵ – dla zapoznania się z ogólnymi ramami prawnymi;

⁵Patrz:

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/legal_basis/rules_participation/h2020-rules-participation_en.pdf

- konkretny wzór umowy o udzielenie dotacji mający zastosowanie do tego programu⁶ (czytając ten dokument, a w szczególności Sekcja 3, wnioskodawcy mogą przewidzieć szczególne zasady dotyczące własności intelektualnej, których będą musieli przestrzegać, jeśli wniosek zostanie przyjęty);
- Programy Prac podsumowujące warunki związane z zaproszeniem do składania wniosków (w tym ewentualne szczegółowe zasady dotyczące własności intelektualnej);
- Przewodniki dla wnioskodawców dotyczące konkretnego zaproszenia, które mogą pomóc w określeniu konkretnych kryteriów oceny, które mogą uwzględniać kwestie własności intelektualnej⁷;
- *Manual H2020*⁸, w którym wyjaśnione ważne kwestie, z jakimi mogą się spotkać beneficjenci podczas przygotowywania i uczestnictwa w projektach H2020.
- Annotated Model Grant Agreement⁹ zawierający użyteczne wskazówki dotyczące rozumienia i interpretacji klauzul umowy, w tym postanowień dotyczących kwestii własności intelektualnej.

Co więcej, pomyślna realizacja projektu wymaga również rozważenia na tym etapie niżej omówionych kwestii związanych z własnością intelektualną¹⁰.

3.1. Ocena obecnego stanu wiedzy

W ramach kryteriów określonych w Zasadach uczestnictwa jakość projektu to jedna z podstawowych zasad, od których zależy możliwość zgłaszania, ocena i wybór wniosków dotyczących H2020.

Wnioski muszą zatem wskazywać na wysoką jakość naukową i technologiczną projektu. W ramach większości działań (np. IF), dla wykazania jakości wnioskodawcy muszą wyjaśnić we wniosku, na czym polega oryginalność i innowacyjny charakter projektu oraz w jaki sposób projekt wykracza poza obecny stan wiedzy. W związku z tym, zaleca się przeprowadzenie badań bibliograficznych w celu oceny i przedstawienia aktualnego stanu wiedzy w dziedzinie projektu. Podstawową rolę odgrywa tutaj **wyszukiwanie w bazach danych patentów** i należy je przeprowadzić¹¹.

6 Patrz:

http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/funding/reference_docs.html#doc4

⁷ Wnioskodawcy powinni zapoznać się z odpowiednim przewodnikiem dotyczącym ich zaproszenia.

⁸ Patrz http://ec.europa.eu/research/participants/docs/h2020-funding-guide/index_en.htm

⁹ Patrz http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/amga/h2020-amga_en.pdf

¹⁰ Więcej informacji można znaleźć w broszurze informacyjnej „Jak zarządzać własnością intelektualną w ramach H2020 podczas składania wniosku” dostępnej w języku angielskim w naszej [bibliotece](#).

¹¹ W celu uzyskania bliższych informacji na temat wyszukiwania patentów, zalecamy zapoznanie się z broszurą informacyjną „Jak wyszukiwać informacje patentowe” dostępną w języku angielskim w naszej [bibliotece](#).

3.2. Nazwa i akronim projektu

Wnioskodawcy powinni wybrać nazwę i akronim projektu już na etapie składania wniosku. Dla **uniknięcia naruszenia prawa do znaku towarowego**, zasadniczo zaleca się ostrożność, aby nie wybierać znaku, które jest podobny do zarejestrowanego znaku towarowego będącego własnością osoby trzeciej w odniesieniu do towarów i usług w tym samym obszarze działalności gospodarczej.

A zatem należy koniecznie przeprowadzić wyszukiwanie w bazach danych znaków towarowych¹².

3.3. Strategia upowszechniania i wykorzystania wyników projektu

W niektórych działaniach MSC (na przykład w ITN) już na etapie składania wniosków wnioskodawcy powinni przedstawić praktyczne środki, które zamierzają podjąć w celu **zapewnienia skutecznego upowszechniania i wykorzystywania wyników projektu**. Ze względu na znaczenie tej części wniosku podczas oceny, najlepiej opracować ją uważnie z wyprzedzeniem, biorąc pod uwagę zasady Europejskiej karty naukowca.

Ponadto dla wykazania nie tylko wiarygodności samej koncepcji projektu, ale także tego, że wyniki projektu mogą wnieść wkład w zwiększenie europejskiej konkurencyjności w dziedzinie badań naukowych, która jest celem programu, może być również niezbędny dobry opis planu ochrony i wykorzystywania własności intelektualnej.

4. Etap przygotowania umowy o udzielenie dotacji

4.1. Umowa o udzielenie dotacji

Ogólnym celem prowadzenia przygotowań jest uzgodnienie szczegółów naukowo-technicznych projektu oraz zebranie informacji finansowych i prawnych potrzebnych do sporządzenia umowy o udzielenie dotacji. Przed rozpoczęciem przygotowania wniosku o dotację wnioskodawcy są proszeni o ponowne zapoznanie się z wzorem umowy o udzielenie dotacji. I rzeczywiście pomaga to zrozumieć różne kwestie związane z własnością intelektualną, które będą obowiązywać wraz z rozpoczęciem projektu.

Dlatego sekcja 3 wzorowej umowy o udzielenie dotacji jest również bardzo istotna z punktu widzenia własności intelektualnej, ponieważ **określa większość obowiązków dotyczących własności intelektualnej**, w szczególności postanowienia dotyczące własności, przenoszenia, ochrony, użytkowania i rozpowszechniania rezultatów jak również zawiera reguły dotyczące identyfikacji i dostępu do istniejącej wiedzy.

¹² W celu uzyskania bliższych informacji na temat wyszukiwania znaków towarowych zalecamy zapoznanie się z broszurą informacyjną „Jak wyszukiwać znaki towarowe”, dostępną w języku angielskim w naszej [bibliotece](#).

Należy jednak podkreślić, że **o ile nie wyraźnie określone, zasady sekcji 3 nie podlegają negocjacom**, ponieważ określają zasady korzystania z i rozpowszechniania praw własności intelektualnej dotyczące *wszystkich* projektów H2020.

4.1.1. Szczegółowe zasady dotyczące własności intelektualnej

Zapisy dotyczące własności intelektualnej we wzorze umowy o udzielenie dotacji w programie Maria Skłodowska-Curie (Sekcja 3) są prawie **takie same, jak przepisy dotyczące wszystkich projektów H2020**. Istnieją jednak pewne przepisy szczególne, które szczegółowo omówione zostaną poniżej. Ważne jest zatem, aby beneficjenci projektu i naukowcy zostali poinformowani o ich prawach i obowiązkach określonych w umowie o udzielenie dotacji, w tym o zasadach dotyczących własności intelektualnej na potrzeby bezproblemowego przeprowadzenia negocjacji i realizacji projektu.

Należy również przekazać naukowcom egzemplarz umowy o udzielenie dotacji oraz dokument wyjaśniający.

a) Prawa dostępu

Prawa dostępu oznaczają przyznane prawa do używania do istniejącej wiedzy lub rezultatów innego beneficjenta. Dzięki temu uczestnicy projektów z udziałem wielu beneficjentów mogą korzystać z wiedzy drugiej strony, w pełni korzystając z możliwości, jakie daje współpraca. W tym celu uczestnicy muszą określić podstawy swoich działań w formie pisemnej umowy.

Zgodnie z ogólną zasadą z H2020, w projektach skierowanych do wielu beneficjentów prawa dostępu do rezultatów i/lub istniejącej wiedzy innego uczestnika mogą być przyznane jedynie wtedy, gdy uczestnik wnioskujący potrzebuje takiego dostępu w celu realizacji projektu lub wykorzystania własnych wyników.

W odróżnieniu od innych projektów H2020, **stypendystom programu MSC przysługują prawa dostępu do** istniejącej i nowej wiedzy beneficjenta dla umożliwienia im podjęcia działań badawczych w ramach projektu¹³. Prawa dostępu przyznawane są nieodpłatnie i tylko na czas trwania projektu.

Poniższy wykres przedstawia krótkie podsumowanie głównych zasad dotyczących praw dostępu przyznanych w ramach działań MSC na rzecz realizacji projektu i/lub wykorzystania wyników.

¹³ Obowiązek ten został określony w Sekcji 3 wzoru umowy o udzielenie dotacji w programie H2020.

PRAWA DOSTĘPU DO ISTNIEJĄCEJ WIEDZY I REZULTATÓW			
		Prawa dostępu do istniejącej wiedzy	Prawa dostępu do rezultatów
Między beneficjentami (w projektach z udziałem wielu beneficjentów)	Realizacja projektu	Nieodpłatne, chyba że uzgodniono inaczej przed przystąpieniem do umowy o udzielenie dotacji.	Nieodpłatne
	Wykorzystanie własnych wyników (wykorzystanie wyników i dalsze badania)	Na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach	
Dla naukowców (w projektach zarówno dla wielu, jak i dla jednego beneficjenta)	Jeżeli jest to potrzebne do jego / jej działalności badawczej w ramach projektu.	Nieodpłatne	

b) Własność rezultatów

Rezultaty wynikające z projektu pozostają własnością beneficjenta, który je wygenerował, ponieważ jest to ogólna zasada w projektach programu "Horyzont 2020".

Zasada ta powinna również obowiązywać w przypadku rezultatów generowanych przez naukowca w **okresie oddelegowania** do organizacji partnerskiej albo w zakładzie uczestnika (innego niż uczestnik, który go wyznaczył). W związku z tym uczestnik, który wyznaczył naukowca, jest z zasady właścicielem takich rezultatów.

Niemniej jednak uczestnicy mogą podjąć decyzję o ustanowieniu innego systemu własności i ustalić przeniesienie własności rezultatów stworzonych podczas oddelegowania na organizację goszczącą naukowca. Kolejną opcją, jaką mogą wziąć pod uwagę uczestnicy, jest przyznanie licencji.

Rozważając przeniesienie, uczestnicy działania MSC muszą przestrzegać ogólnych zobowiązań dotyczących **transferu rezultatów**.

(i) Przeniesienie powinno nastąpić w drodze **umowy**, w ramach której właściciel powinien dopilnować, aby zobowiązania umowne dotyczące upowszechniania, wykorzystania i przyznawania praw dostępu przeszły na nowego właściciela (dalej zwanego „cesjonariuszem”), a przez niego na każdego kolejnego cesjonariusza;

(ii) Właściciel musi uprzednio powiadomić **pozostałych partnerów konsorcjum**, przekazując wystarczające informacje nowemu właścicielowi;

(iii) Jeżeli planuje się przeniesienie na rzecz organizacji partnerskiej **z siedzibą w państwie trzecim niepowiązanym z H2020**, Komisja Europejska może wymagać uprzedniego powiadomienia o przeniesieniu i może sprzeciwić się mu, jeżeli umowa o udzielenie dotacji zawiera specjalną klauzulę w tym zakresie (klauzula fakultatywna 30.3). Sprawdź swoją umowę o udzielenie dotacji, aby sprawdzić, czy ten obowiązek zgłoszenia dotyczy Twojego projektu.

4.2. Umowa konsorcjum

Umowa konsorcjum jest **umową między beneficjentami** w zakresie wewnętrznych ustaleń dotyczących organizacji pracy, zarządzania własnością intelektualną, odpowiedzialności i pozostałych kwestii będących przedmiotem zainteresowania stron. Niniejsza umowa powinna obejmować wszystkie prawa i obowiązki beneficjentów związane z tymi kwestiami niezbędne do realizacji projektu. **REA nie pozostaje stroną niniejszej umowy** i nie weryfikuje jej treści.

Postanowienia odnoszące się do własności intelektualnej w ramach niniejszej umowy uzupełniają postanowienia umowy o udzielenie dotacji, w takim znaczeniu, że umowa konsorcjum reguluje aspekty szczególne dla danego projektu (np. wskazuje konkretnych beneficjentów uzyskujących dostęp do istniejącej wiedzy, którzy chcą ją udostępnić innym) i uzupełnia inne, które nie zostały w pełni zdefiniowane w umowie o udzielenie dotacji (np. zasady współwłasności). Ponadto **określa w umowie o udzielenie dotacji swoje granice**, ponieważ nie można znosić ani negować postanowień zawartych w tej umowie. *Podstawową zasadą przy opracowywaniu umowy konsorcjum jest zapewnienie elastycznych i skutecznych mechanizmów wspierania współpracy między stronami, zachęcanie do ochrony i maksymalnego wykorzystania rezultatów, jak również zapewnienie szybkiego ich wykorzystania.*

O ile program prac lub warunki zaproszenia do składania wniosków nie stanowią inaczej, umowa konsorcjum jest obowiązkowa w projektach skierowanych do wielu beneficjentów (art. 24 ust. 2 RfP) programu "Horyzont 2020".

Chociaż Komisja Europejska nie zapewnia żadnego obowiązującego wzoru umowy konsorcjum, udostępniła przewodnik „Jak napisać umowę konsorcjum”¹⁴ zawierającą praktyczne uwagi jakie powinni wziąć pod uwagę beneficjenci projektów H2020 podczas negocjowania tej umowy.

Przykłady przepisów dotyczących własności intelektualnej, które mogą być zawarte w umowie konsorcjum, mogą dotyczyć następujących kwestii:

a) Identyfikacja istniejącej wiedzy

Biorąc pod uwagę fakt, że w przypadku działań realizowanych w H2020 beneficjenci muszą zidentyfikować istniejącą wiedzę w pisemnej umowie, włączenie jej do umowy konsorcyjnej mogłoby być ważną opcją w ramach projektu skierowanego do wielu beneficjentów. Identyfikacji takiej można by dokonać w porozumieniu co do pozytywnego i/lub negatywnego wykazu wiedzy i praw własności intelektualnej, który obejmowałby lub wykluczał.

b) Ochrona, upowszechnianie i wykorzystywanie rezultatów

Biorąc pod uwagę fakt, że strony mogą mieć różne interesy w zakresie upowszechniania rezultatów (np. ich publikacji lub zachowania ich poufności), umowa konsorcjum powinna określać jasne zasady identyfikacji, zgłaszania, ochrony, rozpowszechniania i wykorzystywania rezultatów.

c) Wspólna własność

Wzór umowy o dotację przewiduje domyślny system współwłasności, mający zastosowanie w przypadku braku innych ustaleń. Współwłaściciele są jednak zobowiązani do uzgodnienia na piśmie warunków współwłasności. W związku z tym umowa konsorcjum mogłaby być właściwym miejscem do takich uzgodnień, przynajmniej w zakresie domyślnego systemu własności, który najlepiej odpowiadałby potrzebom partnerów. Często bardziej dostosowane do indywidualnych umów współwłasnościowych są umowy zawierane są następnie indywidualnie dla każdego przypadku, tylko między odpowiednimi współwłaścicielami, po stworzeniu konkretnego rezultatu. Beneficjenci mogą również uzgodnić inny system niż współwłasność. Po uzyskaniu wyników współwłaściciele mogą zgodzić się (na piśmie) na zastosowanie innego systemu niż współwłasność (np. przeniesienie własności na jednego właściciela z prawami dostępu dla innych).

Niemniej, ponieważ nie istnieje oficjalny wzór umowy, kilka organizacji opracowało różne wzory umów konsorcjum¹⁵ z myślą o stworzeniu ram umownych, które mają pomóc beneficjentom w sporządzeniu własnej umowy. Jednakże wzory te, to raczej **umowy czysto przykładowe**, a nie umowy uniwersalne. Ponadto nie zostały one opracowane specjalnie dla działań MSC, a zatem nie są w pełni

¹⁴ Zobacz: http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/gm/h2020-guide-cons-a_en.pdf

¹⁵ Modele te nie zostały opracowane przez Komisję Europejską ani pod jej nadzorem. W związku z tym nie można ich uznać za oficjalne.

dostosowane do zasad rządzących tymi działaniami. Dlatego konieczna jest dogłębna analiza dla ustalenia, który z nich jest najbardziej odpowiedni dla specyfiki projektu. Następnie konsorcjum **musi dostosować** i **zaadoptować** wybrany wzór do swoich konkretnych potrzeb. Obecnie dostępne są następujące wzory:

- **DESCA**¹⁶: określa ramy umowne mające na celu zrównoważenie interesów wszystkich głównych grup uczestników projektów badawczych w ramach programów ramowych: duże i małe firmy, uniwersytety, publiczne instytuty badawcze oraz organizacje badawcze i technologiczne (RTO).
- **EUCAR**¹⁷: ma odpowiadać potrzebom przemysłu motoryzacyjnego oraz zawiera postanowienia zachęcające do wykorzystania i upowszechniania rezultatów projektu. Jest to mniej szczegółowy wzór niż pozostałe, ale proponuje opcje odnoszące się do systemu praw dostępu i zarządzania danymi.
- **M-CARD 2020**¹⁸: ma odpowiadać potrzebom sektora ICT i zawiera kilka klauzul wspierających komercyjne wykorzystanie rezultatów. Niemniej jednak konsorcja w każdej dziedzinie nauki, nie tylko w dziedzinie TIK, mogą je swobodnie dostosowywać i wykorzystywać.

4.3. Umowa Partnerska

W niektórych działaniach MSC mogą uczestniczyć organizacje partnerskie. Ma to miejsce na przykład w przypadku RISE i IF. Organizacje te nie są sygnatariuszami umowy o udzielenie dotacji ani nie otrzymują funduszy z UE, niemniej odgrywają istotną rolę w projekcie, na przykład:

- zapewniając badania i trening umiejętności nadających się do zastosowania w innej dziedzinie (ITN i COFUND);
- zapewniając możliwość oddelegowania (RISE, IF i COFUND);

Umowy partnerskie powinno się zawierać w celu **uregulowania relacji między beneficjentami a organizacjami partnerskimi**, a także ram czasowych oddelegowania. Beneficjenci muszą dbać o to, aby umowy te zostały zawarte zgodnie ze zobowiązaniami określonymi w umowie o udzielenie dotacji oraz w zależności od projektu, w umowie konsorcyjnej.

¹⁶ Patrz: <http://www.desca-2020.eu/>

¹⁷ Patrz: <http://www.eucar.be/eucar-publishes-its-model-consortium-agreement-for-horizon-2020/>

¹⁸ Patrz: <http://www.digitaleurope.org/Services/H2020-Model-Consortium-Agreement>

Co należy uwzględnić w umowach partnerskich?

- ✓ Zobowiązanie partnerów stowarzyszonych do realizacji projektu zgodnie z postanowieniami umowy o udzielenie dotacji i opisem prac;
- ✓ Zobowiązania partnerów stowarzyszonych wobec naukowca w okresie oddelegowania;
- ✓ Koszty;
- ✓ Uprawnienia audytowe REA;
- ✓ Poufność;
- ✓ Własność rezultatów;
- ✓ Obowiązki informacyjne i sprawozdawcze partnerów stowarzyszonych wobec beneficjentów;
- ✓ Wsparcie finansowe UE i inne obowiązki w zakresie komunikacji.

Brak oficjalnego wzoru umowy partnerskiej. Niektóre organizacje stworzyły jednak własne wzory dla pewnych działań MSC¹⁹. Jak w przypadku każdego innego wzoru, podczas korzystania z wymienionych wyżej dokumentów uczestników zachęca się do zasięgnięcia porady prawnej oraz do dostosowania ich do własnych potrzeb i obowiązujących przepisów.

4.4. Umowa w zakresie badań naukowych

Zawarcie **umowy między beneficjentem powołującym a naukowcem** w ramach działań MSC służy uregulowaniu relacji między tymi dwiema stronami. Ta umowa musi być zgodna ze zobowiązaniami beneficjenta wynikającymi z umowy o udzielenie dotacji i umowy konsorcyjnej. Ponadto powinna zawierać postanowienia dotyczące praw i obowiązków naukowców, zgodnie z Sekcją 4 umowy o udzielenie dotacji. Nie istnieje żaden oficjalny wzór tej umowy.

4.4.1. Poufność

Na podstawie umowy o udzielenie dotacji i umowy konsorcyjnej beneficjenci projektów MSC są zobowiązani do zachowania poufności. W umowie w zakresie badań naukowych należy zatem szczegółowo określić **obowiązki naukowców w zakresie zachowania poufności**.

Sesja informacyjna i dokument wyjaśniający dotyczące obowiązków zachowania poufności (i konsekwencji ich naruszenia) można potraktować jako mechanizm zarządzania, który zapewni pełne zaangażowanie i zrozumienie wśród naukowców.

¹⁹ Jedną z takich organizacji jest Kowi, wspólna platforma usługowa niemieckich organizacji badawczych finansowana przez niemiecką fundację badawczą (Deutsche Forschungsgemeinschaft, DFG). Na swojej stronie internetowej uczestnicy mają bezpłatny dostęp do wzoru umowy partnerskiej, który jest dostępny pod adresem:

http://www.kowi.de/en/kowi/suchergebnisse.aspx/searchcall-1660/1660_keepvisible-true/redirected-1/?/sid-3645129/mid-1660/tid-441/ct-0/q-partnership++agreement/k-/et-0/rpp-0/sar-true/t-/p-0/ap-true/cat-0/cr-0/pr-0/icp-false/icc-false/ifc-false/sl-2/sp-0/cs-/

4.4.2. Własność rezultatów

Jak wyjaśniono wcześniej, rezultaty wytworzone w ramach **działań MSC powinny należeć do beneficjentów**. Ponieważ w praktyce rezultaty wytwarzają naukowcy, zgodnie z prawem krajowym to oni mogą posiadać prawo własności do wytworzonych dzieł.

Jeżeli w przypadku danego projektu właśnie tak jest, beneficjenci powinni upewnić się, że umowa z naukowcem wyraźnie przewiduje, że prawo własności nowej wiedzy należy do beneficjenta (albo przynajmniej, że uczestnik ma wystarczające prawa użytkowe).

4.4.3. Prawa dostępu

Zgodnie z Sekcją 3 wzoru umowy o udzielenie dotacji, beneficjenci w ramach umowy w zakresie badań naukowych powinni przyznać prawo dostępu do posiadanej przez nich istniejącej wiedzy oraz nowej wiedzy Stypendyście MSC w celu umożliwienia naukowcowi podjęcia działań badawczych w ramach projektu.

Tych praw dostępu należy udzielić nieodpłatnie.

Umowa o Udzielenie Dotacji	<ul style="list-style-type: none"> • zawierana między REA a uczestnikami / beneficjentami • wzór dostępny na stronie CORDIS
Umowa Konsorcjum	<ul style="list-style-type: none"> • zawierana między uczestnikami / beneficjentami • brak oficjalnego wzoru, ale Komisja Europejska stworzyła przewodnik "Jak napisać umowę konsorcjum"
Umowa Partnerska	<ul style="list-style-type: none"> • zawarta między uczestnikami / beneficjentami a organizacjami partnerskimi (którzy nie podpisują umowy o udzielenie dotacji) • brak oficjalnego wzoru
Umowa w zakresie Badań Naukowych	<ul style="list-style-type: none"> • zawierana między uczestnikami / beneficjentami a naukowcami • brak oficjalnego wzoru

5. Etap wdrażania

Jeśli chodzi o kwestie własności intelektualnej, etap wdrożenia ma szczególne znaczenie, ponieważ **wykorzystanie i upowszechnianie** rezultatów należy **do podstawowych celów** każdego projektu realizowanego w ramach H2020.

W H2020 **istnieje obowiązek szybkiego upowszechnienia** rezultatów. W tym kontekście upowszechnianie oznacza ujawnianie wyników projektu wszelkimi

stosownymi metodami. Do potencjalnych działań w tym zakresie należą między innymi publikacje naukowe, informacje ogólne zamieszczane na stronach internetowych i przekazywane na konferencjach.

Ponadto, we wszystkich projektach H2020 każdy beneficjent musi zapewnić otwarty dostęp (bezpłatny, bezpłatny dostęp on-line dla każdego użytkownika) do wszystkich zweryfikowanych publikacji naukowych dotyczących jego wyników.

Aby pomóc koordynatorom i kierownikom zespołów w stworzeniu skutecznej strategii rozpowszechniania informacji, Komisja Europejska przygotowała wytyczne informacyjne UE dotyczące badań i innowacji dla uczestników projektów²⁰, w których nakreślono wiele najlepszych praktyk.

Nie należy jednak prowadzić działalności upowszechniającej (w tym publikować artykułów naukowych) do czasu podjęcia decyzji w sprawie sposobu ochrony rezultatów, aby uniknąć przedwczesnego ujawniania informacji, co utrudniałoby skuteczną ochronę, w szczególności poprzez patenty. Naukowcy powinni być tego świadomi zwłaszcza w przypadku, gdy zamierzają opublikować artykuł naukowy, wygłosić wykład lub zaprezentować projekt na konferencji.

²⁰Wytyczne są dostępne pod adresem:

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/qm/h2020-guide-comm_en.pdf

Przydatne dokumenty

Źródło: wzór umowy konsorcjum:

- **EUCAR** (*Europejska Rada Badań i Rozwoju w Przemśle Motoryzacyjnym*): <http://www.eucar.be>
- **M-CARD 2020** (Digital Europe): <http://www.digitaleurope.org/Services/H2020ModelConsortiumAgreement.aspx>

Aby uzyskać więcej informacji na ten temat, zobacz także:

- Broszura informacyjna: „Jak zarządzać własnością intelektualną w H2020 na etapie składania wniosku” dostępna w języku angielskim: <http://www.iprhelppdesk.eu/Fact-Sheet-IP-Management-H2020-Grant-Preparation-Stage>
- Broszura informacyjna: „Jak zarządzać własnością intelektualną w H2020 podczas realizacji projektu i po jego zakończeniu” dostępna w języku angielskim: <http://www.iprhelppdesk.eu/Fact-Sheet-IP-Management-H2020-Project-Implementation-and-Conclusion>
- Własność intelektualna w H2020, przewodnik: <https://www.iprhelppdesk.eu/IP-Guides>

SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI

Odpowiedzi na pytania lub porady dotyczące własności intelektualnej:

European IPR Helpdesk
c/o infeurope S.A.
62, rue Charles Martel
L-2134, Luksemburg

Mail: service@iprhelpdesk.eu

Telefon: +352 25 22 33 - 333

Faks: +352 25 22 33 - 334

©istockphoto.com/Dave White

O NAS

European IPR Helpdesk ma na celu podniesienie świadomości na temat własności intelektualnej (IP) i praw własności intelektualnej (IPR) poprzez informacje, bezpośrednie porady i szkolenia z tego zakresu dla obecnych i potencjalnych uczestników projektów finansowanych przez UE. Dodatkowo, European IPR Helpdesk dostarcza wsparcia w zakresie własności intelektualnej dla małych i średnich przedsiębiorstw negocjujących lub wnioskujących o projekty w ramach współpracy międzynarodowej, szczególnie współpracując z Enterprise Europe Network. Wszystkie usługi są bezpłatne.

Infolinia: Serwis telefoniczny udziela odpowiedzi na pytania dotyczące kwestii własności intelektualnej do trzech dni roboczych. Kontakt poprzez rejestrację na stronie www.iprhelpdesk.eu, telefon lub faks.

Strona internetowa: Na stronie można znaleźć obszerne informacje i pomocne dokumenty na temat różnych aspektów własności intelektualnej i jej zarządzania, zwłaszcza w zakresie specyficznych kwestii związanych z własnością intelektualną w kontekście programów badawczych UE.

Newsletter i biuletyn: W ramach tej usługi można śledzić najnowsze wiadomości w temacie własności intelektualnej i przeczytać artykuły ekspertów oraz studia przypadków, subskrybując biuletyn i newsletter.

Trening: W ramach European IPR Helpdesk zaprojektowano katalog szkoleń składający się z dziewięciu różnych modułów. Osoby zainteresowane zaplanowaniem sesji szkoleniowej proszone są o mail na adres training@iprhelpdesk.eu.

WYŁĄCZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI

European IPR Helpdesk to projekt finansowany ze środków programu ramowego Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji "Horyzont 2020" na podstawie umowy o udzielenie dotacji (Grant Agreement) nr 641474. Projekt jest zarządzany przez Agencję Wykonawczą ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw (EASME) oraz przy wsparciu Departamentu Generalnego Komisji Europejskiej ds. rynku wewnętrznego, przemysłu, przedsiębiorczości i MŚP. Pomimo tego, że niniejszy dokument został sporządzony przy użyciu wsparcia finansowego Unii Europejskiej, jego zawartość nie powinna być uważana za oficjalne stanowisko EASME lub Komisji Europejskiej.

Ani EASME, ani Komisja Europejska, ani żadna z osób reprezentujących EASME lub Komisję Europejską, nie jest odpowiedzialna za skutki wykorzystania zawartości niniejszego dokumentu. Pomimo starań w celu zapewnienia wysokiego poziomu usług, European IPR Helpdesk nie gwarantuje poprawności ani kompletności zawartości niniejszej broszury informacyjnej. Członkowie konsorcjum European IPR Helpdesk nie są odpowiedzialni i nie mogą być pociągnięci do odpowiedzialności za skutki użytkowania zawartości niniejszej broszury informacyjnej. Wsparcie udzielone przez European IPR Helpdesk nie powinno być uważane za poradę prawną ani doradztwo.

© Unia Europejska (2018)